

Gümüşhane İli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Yapısal Özelliklerinin İncelenmesi

*Yener TOP¹ Hakan ADANUR¹ Mehmet ÖZ¹ Mehmet YAŞAR¹

Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane Meslek Yüksekokulu, Gümüşhane

*Sorumlu yazar: yener.top@hotmail.com

Geliş tarihi: 10.06.2013

Özet

Mikro ölçekli işletmelerin payı, Türkiye’de kurulu toplam işletme sayısı içinde %95’dir. Orman ürünleri sanayi (OÜS) sektöründeki payı %98.6’dır. Bu ölçek grubundaki işletmeler, istihdam, üretim ve bölgeler arası ekonomik dengesizliğin giderilmesinde önemlidir. İmalat sanayi sektörü içinde üç alt kısımdan oluşan OÜS, Türk İmalat Sanayi içinde önemli bir yer tutar. Buradan hareketle, bu çalışmada Gümüşhane ili orman ürünleri sanayi işletmelerinin yapısal özellikleri incelenmiştir. Araştırma, yüz yüze anket yöntemiyle 47 işletme üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bölgesel kavak odunlarını kullanması yönünden kereste kısmı özellikle önemli bulunmuştur. Kereste ve mobilya kısımları, toplamda, il imalat sanayi içinde işyeri sayısı açısından %28, istihdam açısından %26’lık paya sahiptirler. İşletmelerin %57’sinin sermaye, %55’inin işgücü bulma sorunları olduğu bulunmuştur. OÜS’nin işletme başına istihdama katkısı (2.55) il imalat sanayi ortalamasından (2.27) fazladır. Gümüşhane ili orman ürünleri sanayi işletmeleri, sahip oldukları yapısal özellikler yönünden Türkiye’nin diğer bölgelerindeki mikro ölçekli işletmelere benzerlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Orman Ürünleri Sanayi, Yapısal Analiz, Gümüşhane

Structural Analysis of Forest Product Businesses in Gümüşhane Province

Abstract

In total, 95% of all business enterprises established in Turkey are micro-scale, and this figure increases to 98.6% in the forest products industry. Micro-scale enterprises are important in terms of production, employment, and overcoming economic imbalances among regions. The forest products industry, which includes three subdivisions within the manufacturing sector, occupies an important place in the overall Turkish manufacturing sector. Thus, this study examined the structural characteristics of forest product enterprises in Gümüşhane Province. The research involved in-person interviews with personnel at 47 enterprises. The data revealed that the sawmill division was especially important with respect to the use of local poplar logs. The sawmill and furniture divisions accounted for 28% of all enterprises and 26% of all employees in the manufacturing sector in Gümüşhane. We found that 57% of enterprises had difficulty in finding working capital and 55% of enterprises experienced shortages of labour. The average contribution of each forest products business to employment (2.55) was more than that of other manufacturers in Gümüşhane (2.27). The forest product businesses in Gümüşhane resemble other micro-scale enterprises located in other regions of Turkey in terms of their structural properties.

Key Words: Forest products industry, Structural analysis, Gümüşhane

Giriş

Küçük ve orta ölçekli işletmeler, bölgesel kalkınmayı hızlandırmaktadır. Genellikle büyük şehirler etrafına yoğunlaşmış büyük işletmelerin aksine irili ufaklı coğrafik yerleşim alanlarına yayılmış olmaları nedeni ile taşra özelliği gösterirler. Bu yapıları ile ülkedeki ekonomik faaliyetlerin bölgeler arasında dağılımına ve emek-yoğun özellikleri nedeniyle de bölgesel istihdamın artırılmasına katkıda bulunurlar (Sarıaslan, 1995).

OÜS sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin %98.6’sı, 1-9 işçi istihdam eden

ölçek grubu içine düşer (Akyüz, 2006). Bu özelliği nedeniyle OÜS, istihdam, üretim, bölgesel kaynakların değerlendirilmesi ve bölgeler arası dengesizliğin giderilmesi gibi küçük ve orta ölçekli işletmelerin sahip olduğu olumlu etkilere sahiptir (Karayılmazlar ve ark., 2006). OÜS, işletme sayısı açısından Türk İmalat Sanayi’nin %22.6’sını, istihdam yönünden ise %9.3’ünü oluşturur. İşyeri başına ortalama çalışan sayısı ise 3.3’dür (Bayülgen ve Kütükoğlu, 2012).

Yazında işletmelerle ilgili yapısal ve ekonomik analiz çalışmaları incelendiğinde,

genel olarak işletmelerin; sektör içi alt sınıflandırması, mülkiyet durumları, hukuki yapıları, hammadde temini, çalışma dönemleri, etkileşimde olduğu diğer sanayi kolları, sahip oldukları üretim araçları, çalışan yaş sınıfları ve eğitim düzeyleri, kredi kullanım durumları ve sorunları, üretim şekilleri, tesis ve makine bakım uygulamaları, ürünlerini pazarlama etkinlikleri ve karşılaştıkları sorunlar, kapasiteleri, üretimini yaptıkları ürünler gibi konu başlıklarının incelendiği görülür (Cındık ve Akyüz, 1998; Akyüz, 2001). Yine sektör mevcut durumunu inceleyen çalışmalarda da yukarıda anılan konu başlıkları ele alınmıştır (Aytin, 2006; Akyüz, 2000).

Cındık ve Akyüz (1998), Trabzon ili mülki sınırları dâhilinde bulunan küçük ve orta ölçekli OÜS işletmelerinin durumlarını belirlemek temel amacıyla yaptıkları çalışmada; işletmelerin, büyük çoğunluğunun 1981 yılından sonra faaliyete geçtiğini ve ferdi mülkiyete sahip olduğunu, ham-maddelerini iç pazarlardan karşıladığını, çam ve ladin türü odunları kullandıklarını, hammadde temininde karşılaşılan en büyük sorunun hammadde kalitesinin düşük ve fiyatının yüksek olduğunu, Birleşik Devletler Topluluğu'ndan getirilen hammaddelerin piyasada oluşan fiyatı düşürdüğüne inanıldığını, pazar paylarının yaklaşık yarısını inşaat sektörünün oluşturduğunu, toplam giderler içinde hammaddenin büyük kısmı oluşturduğunu, orman ürünleri sanayinde çalışanların büyük oranda 21-40 yaş arası ve ilkokul mezunu, işletmelerin kredi kullanma oranlarının ve kapasite kullanım oranlarının düşük olduğu bulgularını elde etmişlerdir.

Akyüz (2001) Artvin ilini kapsayan çalışmada, küçük ölçekli OÜS işletmelerinin Artvin'in gelişimi için ekonomik potansiyel oluşturduğu, finansal eksiklik ve yeterli düzeyde dış pazarlar hakkında bilgi sahibi olunamayışı nedeniyle il genelinde ihracat düzeyinin %5 olduğu, işyeri ve istihdam bakımından önemli ağırlığa sahip olan ve ilin ekonomik gelişimi için etken konumda bulunan OÜS'nin istenilen seviyeye ulaşabilmesi için kredi imkânlarının artırılması ve koşullarının iyileştirilmesi gerektiği, üretim ve teknik

bilgi eksiklikleri konusunda üniversite ve araştırma kurumları ile işbirliğinin gerekli olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

OÜS'nin yapısal ve ekonomik analizi çalışmalarında ele alınan konu başlıklarının, diğer sektörlerde yapılan çalışmalarla (Şahin, ve Yıldırım, 2001; Kocaman ve ark., 2002; Karataş ve ark., 2008) benzerlik gösterdiği görülür.

Ekonominin en önemli ve ağırlıklı kesimlerinden olan ve ekonominin lokomotifini oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmeler üzerinde pek çok araştırmalar yapılmış (Torlak ve Uçkun, 2005; Çatal, 2007; Bilici, 2007; Ayık ve Keskin, 2008; Bayülgen ve Kütükoğlu, 2012) ancak çoğu genel konular üzerinde sınırlı kalmış ve sektör ayrımı yapılmamıştır. Akyüz (2001), özellikle il bazında ve seçilmiş sektörler üzerinde yapılacak çalışmaların istenilen sonuçların elde edilmesini sağlayabilecek ve gerçek anlamda sorun tespiti ve çözüm üretimine yardımcı olacağını belirtmiştir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, Gümüşhane'de kurulu OÜS'nin yapısal özelliklerini incelemektir.

Orman ürünleri sanayi

Orman kaynaklarından sağlanan ürünler; odunun çeşitli işlemlerden geçirilmesiyle elde edilen "oduna dayalı" ve çok çeşitli odun dışı bitkisel orman ürünlerinden ve ormana dayalı çeşitli hizmetlerden oluşan "odun dışı" şeklinde sınıflandırılabilir (Anonim, 2012). Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflamasında (ISIC) imalat, ister makinede veya elde, ister fabrikada veya atölyede yapılsın, maddelerin ya da bütünü oluşturan parçaların fiziksel veya kimyasal bir işlemde geçirilerek, yeni ürünler elde edilmesi diye tanımlanır (Anonim, 2002). OÜS ise, odunu hammadde olarak kullanan ve kereste, diğer odun, mobilya, kâğıt hamuru, kâğıt ve kâğıt ürünleri alt bölümlerini içeren sanayi olarak tanımlanır. İlgili ve yan sanayiler, ormancılık ve orman sanayisi için üretim faktörleri sunan tüm sanayi ve hizmet işletmelerini kapsar (Hyttinen ve ark., 2002). OÜS, odun hammaddesini; (a) dönüşüme uğratmadan, basit şekillendirme ya da tomrukları boyuna keserek, koruyucularla, böcek öldürücülerle

ya da yangın geciktiricilerle emprenye ederek; (b) uzunlamasına tahta, kalas, kiriş vb., şekillerde biçerek, kontrplak yapımında ya da kaplama olarak kullanmak için tabakalar halinde soyarak ve keserek; (c) yonga levha yapmak için yongalayarak ve (d) kâğıt, kâğıt levha ve lif levhalara ya da selüloz tabanlı başka ürünler elde etmek için liflendirerek dört türlü dönüşüme uğratar. Bazı odun tabanlı ürünlere son kullanım şekli

verilinceye kadar yukarıdaki dönüşüm şekillerinden birkaçı uygulanabilir (Peck, 2001). Bu tanıma göre orman kaynaklarından sağlanan odun dışı ürünler, OÜS'nin kapsamı dışındadır.

OÜS, imalat sektörü içinde üç kısım halinde sınıflandırılmıştır. ISIC Rev. 4'de, imalat sektörü içinde OÜS'ni oluşturan kısımların numara ve tanımları Tablo 1'de sunulmuştur (Anonim, 2008).

Tablo 1. OÜS'ni oluşturan kısım, grup ve sınıfların ISIC Rev. 4'e göre kod ve adları

Kod	Adlandırma			
Sektör	Kısım	Grup Sınıf		
C	İMALAT			
	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşyaların imalatı			
	161	1610	Ağaçların biçilmesi ve planyalanması	
	16	162	-	Ağaç, mantar, kamış ve örgü malzeme ürünü imalatı
		1621		Ahşap plaka ve levha imalatı
		1622		Bina doğramacılığı ve marangozluk ürünlerinin imalatı
		1623		Ahşap konteynir imalatı
	17	1629		Diğer ağaç ürünleri imalatı
		Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı		
		1701		Kâğıt hamuru, kâğıt ve mukavva imalatı
		1702		Oluklu kâğıt ve oluklu mukavva imalatı ile kâğıt ve mukavvadan yapılan ambalaj kutuları imalatı
	31	1709		Kâğıt ve mukavvadan diğer ürünlerin imalatı
		Mobilya imalatı		
		310	3100	Mobilya imalatı

Farklı ekonomik faaliyetlerin istatistikî sınıflamaları içinde OÜS, imalat sektörü içinde değişik rakamlarla kodlanmıştır. Tablo

2'de farklı sınıflamalar içinde OÜS'nin nasıl yer aldığı karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 2. Ekonomik faaliyetlerin istatistikî sınıflamaları içinde OÜS'nin gösterimi

Sektör	ISIC Rev. 3.1	Sektör	ISIC Rev. 4	Sektör	NACE Rev. 1.1
	Kısım		Kısım		Kısım
D	20-Ağaç ve Man. Ür.	C	16- Ağaç ve Man. Ür.	D	20- Ağaç ve Man. Ür.
	21-Kâğıt ve Kâğıt Ür.		17-Kâğıt ve Kâğıt Ür.		21-Kâğıt ve Kâğıt Ür.
	36-Mobilya ve Diğ. Ür.		31-Mobilya ve Diğ. Ür.		36-Mobilya ve Diğ. Ür.

Türk Orman Ürünleri Sanayi, imalat sanayinin bir alt kolu olarak genelde küçük ölçekli işletmeler olarak ülke geneline yayılmış (Akyüz, 2006; Gedik ve Koşar, 2012) bir yapıya sahiptir. Üretim değeri ve katma değeri açısından devlet ekonomisi içinde küçük bir sektördür. Demir ve Sütçü (2002)'de küçük ve orta ölçekli işletmelerin bölgeler arası dengesizliğin giderilmesindeki sosyal amaçlı işlevinden bahseder.

Türkiye de mobilya endüstrisi, ağırlıklı yapısını çoğu geleneksel yöntemlerle çalışan

atölye tipi ve küçük ölçekli işletmelerin oluşturduğu bir yapıya sahiptir. Son yıllarda orta ve büyük ölçekli işletme sayısında artış görülmektedir (Anonim, 2012).

Gümüşhane ili imalat ve orman ürünleri sektörleri

Gümüşhane'de faaliyet gösteren işletmelerin tüm sektör, imalat sektörü ve OÜS'ni oluşturan kısımların işyeri ve istihdam durumu ülkemiz geneli ile karşılaştırmalı olarak Tablo 3'de olduğu

gibidir. Tablo 3'e göre OÜS işletmeleri, toplamda Türk İmalat Sanayi işyeri sayısının %24.3'ünü, tüm sektörlerin ise %3.5'ini oluşturur. Gümüşhane ilinde kurulu OÜS, işyeri sayısı yönünden Türk OÜS'nin (sektör 20, 21 ve 36 toplamı) %0.12'sini, oluşturduğu istihdam yönünden ise %0.1'ini

oluşturur (URL 1, 2013).

Gümüşhane OÜS'nin il imalat sanayi içindeki yeri, işyeri sayısı açısından %28, istihdam açısından %26'dır. İl tüm sektörleri içinde ise, sırasıyla, işyeri ve istihdam açısından, %2.9 ve %4.4'dür.

Tablo 3. OÜS (20, 21 ve 36), imalat ve tüm sektörlerle göre yerel birim ve istihdam sayıları

ISIC Rev. 3.1.	Türkiye		Gümüşhane	
	Yerel Birim	İstihdam	Yerel Birim	İstihdam
20	29056	79959	46	78
21	2123	35610	-	-
36	35053	118406	33	178
D (imalat)	272482	2183286	278	967
Tüm Sektörler	1858191	6497040	2685	5788

Materyal ve Yöntem

Materyal

Araştırma materyali, Gümüşhane ili imalat sektörü alt kısımları içinde yer alan OÜS işletmeleridir. Bu işletmeler, ISIC Rev. 4'de imalat sektörünün alt kısımları olan 16, 17 ve 31 kısımları içinde sınıflandırılmıştır. Gümüşhane'de, kısım 17 kapsamında işletme yoktur.

Çalışma kapsamına giren işletmelerin tespit edilebilmesi için Gümüşhane ve Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarından yararlanılmıştır. Bu kurumların kayıtlarında yer alan mobilya, kereste gibi ifadelerden yararlanılarak 29 işletme tespit edilebilmiştir. TUİK'in 2002'de yayımladığı *en son* genel sanayi ve işyerleri sayımı verilerine göre Gümüşhane'de 20 ve 36 kısımlarında faaliyet gösteren işletme sayısı 79 olarak yer almıştır (URL 1, 2013). Esnaf ve sanatkârlar odasına kayıtlı işletmelerin adres bilgilerine ulaşamamıştır. Aksu ve Koç (2009) da, veri eksikliğinin tüm sektörlerde olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca Türkiye'de 65 000 civarında çoğu küçük atölyelerden oluşan mobilya imalat ve satış noktası olduğu kabul edilmekte, ancak kayıt dışılık nedeniyle sayı tam olarak bilinmemektedir (Anonim, 2006a). Tüm bu nedenler ana kütlenin doğru olarak tespit edilmesini zorlaştırmaktadır.

Oda kayıtlarından tespit edilen işletmelere anket uygulanması için saha çalışmasına başlanmış ancak listede yer alan bazı işletmelere kapalı olmaları, adres değişikliği gibi nedenlerle ulaşılammışken, anket yapılan işletmelerden elde edilen bilgiler

doğrultusunda da listede yer almamış işletmelere ulaşılmış ve sonuçta anket sayısı 47 olmuştur. TUİK'in işletme sayısı dikkate alındığında ana kitleyi oluşturan işletmelerin %59.4'üne ulaşılmıştır. Hedef kitle büyüklüğü biliniyorken örneklem büyüklüğünü belirlemede kullanılan

$$n = \frac{(Z^2 \times N \times P \times Q)}{(N \times D^2 + Z^2 + P \times Q)}$$

formülüne göre (Karayılmazlar ve ark., 2006) yapılması gereken anket sayısı 44'dür. Buradan uygulamada yapılan 47 anketin evreni temsil yeteneğinde olduğu çıkarılabilir.

Gedik ve Durusoy (2012), çalışmalarında ana kitlelerini oluşturan 46 işletmenin 14'üne anket uygulamışlar ve ana kitlenin %30.4'üne karşılık gelen veri sayısını istatistikî olarak yeterli kabul etmişlerdir. Aydin ve Korkut (2007), ise çalışmalarında ana kitle olan 179 işletmeyi 47 işletme ile açıklamışlardır ve örneklem, ana kitlenin %26'sına karşılık gelmiştir. Demir ve Sütçü (2002), Demirci ve Efe (2006) ve Nemli ve ark. (2007), ana kütleyi temsil edecek örneklem sayısını veren formül yerine yukarıdaki çalışmalarda olduğu gibi yüzde değer kullanmışlardır. Nemli ve ark. (2007) endüstriyel çalışmalarda tipik geri dönüş oranının %15 ile %35 arasında olduğunu ve kendi çalışmalarında bu oranın %30.2 olduğunu belirtmiştir.

Bu çalışma 01/2012-04/2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket soruları işletme sahipleri tarafından yanıtlanmıştır.

Yöntem

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yönteminden yararlanılmıştır. Anket, yazılı veya sözlü olarak soru sormak ve karşılıklı diyalog içerisinde bilgi toplamak demektir. Bu yöntemde veriler, yüz yüze görüşerek, mektupla, telefonla veya internet ortamını kullanarak elde edilir. Bunlardan yalnızca biri kullanılabilirdiği gibi birkaçı bir arada karma olarak da kullanılabilir (Arıkan, 2011).

Bu çalışmada anket yönteminin bir türü olan yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Sorular açık uçlu, çoktan seçmeli ve iki seçeneği olarak hazırlanmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında daha önce yapılmış çalışmalardan (Cındık ve Akyüz, 1998; Akyüz, 2001; Aytin, 2006; Aytin ve Korkut, 2007; Aksu ve Koç, 2009) yararlanılmıştır. Bu nedenle bazı sorular benzerlik, bazıları ise farklılık gösterir.

Bulgular ve Tartışma

İşletmelerin kurulu oldukları ilçelere göre dağılımları Tablo 4'deki gibidir. Araştırılan 47 işletmenin 21'i Kelkit'te faaliyet göstermektedir. Bunu sırasıyla Merkez İlçe, Şiran, Torul, Kürtün ve Köse izlemektedir. İlçelerde anket uygulanan işletme sayıları ile nüfus arasında ($r=0.5$) ve imalat sektörü (D) işletme sayıları arasında ($r=0.6$) pozitif ilişki bulunmuştur. İlçe nüfusları ile ilçe imalat sektörü işletme sayıları arasındaki ilişki ($r=0.98$) çok daha belirgindir.

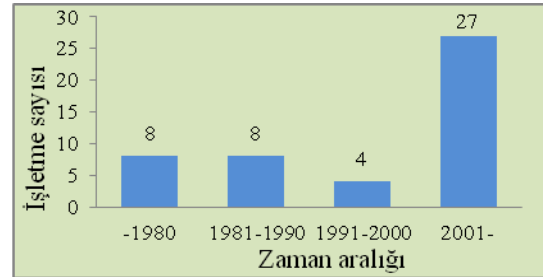
Tablo 4. İşletmelerin ilçelere göre dağılımı

	Tekerrür	%	Nüfus	İm.Sek.(D)
Merkez	11	23.4	35916	115
Kelkit	21	44.7	14454	63
Köse	2	4.3	3558	13
Şiran	6	12.8	7910	38
Kürtün	3	6.4	4185	22
Torul	4	8.5	4644	27

İşletmelerin yerleşim birimlerine göre dağılımı nüfusları ile ilişkilidir. OÜS işletmelerinin yerleşim birimlerine göre dağılımı, imalat sektörünün dağılımı ile de uyumludur.

İşletmelerin kuruluş yıllarına göre dağılımı Şekil 1'deki gibidir. Şekil değerlerinden 2001 yılı sonrası dönem,

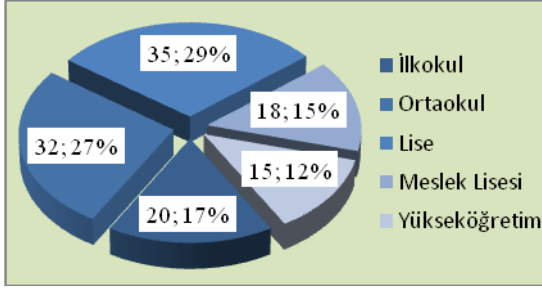
kurulan işletme sayısı açısından en yüksek değere sahiptir ve toplam içinde %57.4'lük bir orana karşılık gelir. İşletmelerin yaş ortalamaları kereste, mobilya ve her ikisinin toplamında, sırasıyla, 10.5, 20.13 ve 16.85 yıldır. Kereste kısmında faaliyet gösteren işletmelerin daha kısa ömürlü olduğu görülür. Karayılmazlar ve ark. (2006), Bartın ili orman ürünleri sanayi işletmeleri için ortalama işletme ömrünü 16 olarak tespit etmiştir.

Şekil 1. İşletme kuruluş yılları dağılımı

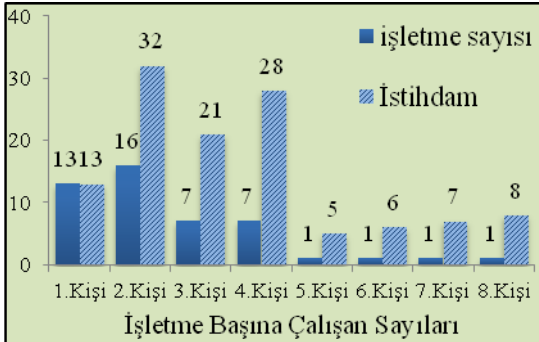
Çalışanların mezun oldukları eğitim kurumlarına göre dağılımları, Şekil 2'de olduğu gibi tespit edilmiştir. Lise mezunu çalışan sayısı, %29 ile ilk sırada; yükseköğretim mezunları, %12 ile son sırada yer almıştır. Meslek lisesi mezunu çalışan sayısının azlığı dikkat çekicidir. İlde orta ve yükseköğretim seviyesinde mobilya ve dekorasyon eğitimi veren kurumlar olmasına karşın, toplam çalışan sayısı içindeki oranı %15 ile yükseköğretim mezunundan sonra en düşük orandır.

Kurtoğlu ve ark. (2009), mobilya endüstrisinde çalışan personelin eğitiminin düşük olduğunu belirtmektedir. Karayılmazlar ve ark. (2006), Bartın ili orman endüstri işletmelerinde üniversite mezunu olanların oranını en düşük (%6) ve ilköğretim mezunu olanların oranını ise en yüksek (%45) olarak tespit etmiştir. Bu çalışmada ise üniversite mezunu olanların oranı %12.5 ile en düşük ve lise mezunlarının oranı %29 ile en yüksek olarak tespit edilmiştir.

Şekil 2. Mezun olunan eğitim kurumlarına göre çalışan sayıları

İşletmelerin istihdam durumları Şekil 3’de olduğu gibidir. Şekle göre, 2 kişi istihdam eden işletmelerin oranı yüksektir. Bunu sırasıyla 4 ve 3 kişi istihdam eden işletmeler izlemektedir. 1-4 arası çalışanı olan işletmeler, toplamın %91.5’ini oluşturmaktadır. Geri kalan %8.5’luk kısım 5, 6, 7 ve 8 kişi istihdam eden birer işletmeden oluşmuştur. Örneklem içinde yer alan işletmeler ortalama 2.55, toplamda ise 120 kişiye istihdam sağlar ve tamamı mikro ölçeklidir.

Şekil 3. Çalışan sayılarına göre dağılım

Genel olarak ekonomilerde küçük ölçekli işletmeler sayıca daha fazladır. Ülkemizde kurulu işletmelerin %96.26’sı mikro ölçekli; %99.41’i küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) ölçeğindedir. Gümüşhane kereste ve mobilya kısımlarında faaliyet gösteren işletmelerin, tamamı mikro işletme tanımı içine girer (URL 1, 2013). Mikro ölçekli işletmelerin çoğunlukta olması yönüyle çalışmada elde edilen çalışan sayıları verileri ile 2002 yılı genel sanayi ve işyeri sayımı verileri paralellik göstermektedir.

İmalat sektörünün Gümüşhane’deki işyeri ortalama istihdamı, 2.27 kişidir. Kereste ve mobilyanın istihdam ortalaması 3.24;

Türkiye istihdam ortalaması 3.09’dur (URL 1, 2013). Araştırma kapsamına giren işletmelerde bu oran 2.55 bulunmuştur. Cındık ve Akyüz (1998), inceledikleri işletmeler için istihdam ortalamasını 3.5 olarak bulmuştur.

İşletmelerin %48.9’u sürekli, %46.8’i mevsimlik ve %4.3’ü talep oldukça çalışmaktadır. Mevsimlik çalışan işletmeler kış aylarında faaliyetlerini durdurmakta ya da talep olursa iş yapmaktadır. Mevsimlik çalışmanın en büyük nedeni, kış aylarında inşaat sektöründeki işlerin durmasıdır. Türkiye de üretilen kerestenin yaklaşık %70’inin inşaat sektöründe kullanıldığı (Anonim, 2012) düşünülürse inşaat sektörünün özellikle kereste üreten işletmelerin faaliyet dönemleri üzerindeki etkisi anlaşılır.

Mevsimlik çalışma oranı mobilya kısmında daha fazladır. Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda, kereste işletmelerinin eski teknoloji ürünü ve düşük kapasiteli makinelerle çalıştıkları ve genellikle mevsimlik olarak faaliyet gösterdikleri belirtilmiştir. Ayrıca, bu tür işletmelerin genellikle 10 kişiden az çalışanı olan mikro ölçekli işletmeler olduğu bilgisi de verilmiştir (Anonim, 2006a).

İşyerlerinin kredi kullanma durumlarına bakıldığında 47 işletmeden 16’sının kredi kullandığı tespit edilmiştir. Kredi kullanım oranı %34’dür. İlçelere göre değerlendirildiğinde, sadece merkez ilçede yer alan işletmelerde kredi kullananların kullanmayanlardan fazla olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni finans kurumlarının merkezde daha faal ve yaygın olmaları olabilir. Aksu ve Koç (2009), yaptıkları çalışmada işletmelerin %84’üne yakın kesiminin kredi olanaklarından yararlanamadığını belirtmektedir. Cındık ve Akyüz (1998) de, kredi kullanım oranlarının düşük olduğunu bildirmektedir. Trabzon ilinin küçük ve orta ölçekli işletmelerinin kredi kullanım oranı (%37) (Cındık ve Akyüz, 1998) ile bu çalışmada elde edilen oran (%34) yakındır. Akyüz (2001), Artvin ili için yapmış olduğu çalışmada kredi kullanım oranını %30 bulmuştur.

İşletmelerin direk olarak desteklenmesi yerine dolaylı olarak desteklenmesi daha doğru olacaktır. Her isteyen girişimciye

istediği şartlarda istediği kadar kredi verilse fazla bir şeyin değişmeyeceği görüşü de yazında yer almaktadır (Muftuoğlu, 1989).

İşletmelerde imalatı yapılan ürün çeşitleri, Tablo 5’de olduğu gibidir. Tablo değerleri incelendiğinde örnekleme giren mobilya imalatı yapan işletmelerin tamamının mutfak dolabı, yatak odası ve çocuk odası mobilyası; kereste imalatı yapan işletmelerinde tamamının kereste ve kalas imalatı yaptıkları anlaşılır. Yine tablodan toplamda 13 farklı ürünün imalatının yapıldığı görülür. Tabloda yer alan ürün çeşitleri işletmenin faaliyet alanına göre değişir.

Tablo 5. İmalatı yapılan ürünler

Ürünler	Tekerrür	%
Mutfak Dolabı	31	13
Vestiyer	30	12.6
Yatak Odası	31	13
Çocuk Odası	31	13
Yüklük	29	12.1
Masa	30	12.6
Kereste	16	6.7
Kalas	16	6.7
Pencere	6	2.5
Döşeme	1	.4
Kapı(Masif)	14	5.9
Kapı(Panel)	2	.8
Lambri	2	.8
Toplam	239	100

Özellikle ahşap kullanan bazı işletmelerin talebe göre arı kovanı ve mutfaklarda kullanılan küçük ev gereçleri üretimi yaptıkları, yüz yüze anket uygulaması sırasında, görülmüştür. Mobilya kısmında faaliyet gösteren işletmelerin çoğunluğu yonga ve lif levha kullanmaktadır. Az sayıda işletme kapı ve pencere yapımında ahşap kullanmaktadır. Genel olarak doğrama adı altında sınıflandırılan bu ürünler yerini plastik malzemeden yapılanlara bırakmaktadır. Bu bağlamda sektör daralmaktadır. Örnekleme kapsamına giren işletmelerden birinin, işyerinin bir kısmını artık plastik kapı ve pencere imalatına ayırdığı gözlenmiştir (Şekil 4).

İşletmelerin hammadde temin ettikleri yerleşim birimi sayısı 18’dir. İşletmelerin faaliyet alanlarına göre hammadde kaynakları farklılık gösterir. Bu farklılık,

kereste imalatı yapan işletmelerin hammaddelerini yakın il ve ilçelerden temin etmesine karşılık mobilya imalatı yapan işletmelerin daha uzak il ve ilçelerden bu ihtiyaçlarını karşılamasıdır. Kereste alanında faaliyet gösteren 16 işletme hammaddelerini 8 farklı ancak tamamını il içi (%91.3) ve komşu il ve ilçelerdeki kaynaklardan karşılarken; mobilya imalatı yapan 31 işletme bunu 13 farklı ve %43’ü uzak illerdeki kaynaklardan karşılamaktadır. Kereste üretiminde kavak ve iğne yapraklı ağaç türleri kullanılmaktadır. Kavak özel üreticilerden, iğne yapraklı ağaç türleri ise orman işletmelerinden temin edilmektedir.

Şekil 4. Plastik kapı ve pencere imalatına geçen bir mobilya işletmesi

İmalatı yapılan ürünler, çevre il ve ilçelerin yanısıra uzak il ve ilçelere de satılmaktadır. Bu il ve ilçeler Tablo 6’da gösterilmiştir. Mobilya imalatı yapan işletmeler yakın il ve ilçeler için üretim yaparken; kereste üreten işletmeler daha uzak illere de satış yapmaktadır. Kereste imalatı yapan işletmeler toplamda 31 yerleşim yerine satış yaparken bunlar içinde il sınırları dışında yer alan pazarların payı %35.4’dür. Mobilya imal eden işletmeler ürünlerinin %88.5’ini il sınırları içi pazarlara satmaktadır.

Tablo 6. İşletmelerin ürün pazarları

Pazarlar	Faaliyet Alanı		Toplam
	Kereste	Mobilya	
Ağrı	2	0	2
Bayburt	0	1	1
Diyarbakır	3	0	3
Erzincan	1	2	3
Erzurum	2	0	2
Giresun	0	1	1
Gümüşhane	9	15	24
Kars	1	0	1
Kelkit	6	19	25
Köse	1	2	3
Sivas	0	1	1
Şiran	1	8	9
Torul	2	2	4
Trabzon	1	1	2
Van	1	0	1
Kürtün	1	0	1

İl dışına satış, kereste kısmında daha fazladır ve kullandıkları hammadde de il sınırları içinden karşılanmaktadır. Bu yönüyle kereste kısmı, bölgesel kaynakları işleyerek il ekonomisi için girdi sağlamaktadırlar.

Tablo 7. İşletmelerin üretim tipi

Üretim Tipi	Faaliyet Alanı		Toplam
	Kereste	Mobilya	
Sipariş	9	31	40
Stok	3	0	3
Sipariş ve Stok	4	0	4
Toplam	16	31	47

İşletmelerin imalatta kullandıkları üretim tipi, Tablo 7’de olduğu gibidir. İşletmelerin %85.1’i siparişe göre üretim yapmaktadır. Stok üretim yapan işletmelerin oranı %6.4’dür. Hem sipariş hem de stok üretim yapan işletmelerin oranı %8.5’dir. Kısım olarak bakıldığında ise mobilya kısmında yer alan işletmelerin tamamının siparişe göre üretim yaptığı görülür.

İşletmelerin üretimde kullandıkları makineler Tablo 8’de gösterilmiştir. İşletmelerin %68’i, yatar daire testere ve planyaya sahiptir. İşletmeler toplamda 24 farklı makine ile üretimlerini sürdürmektedirler. Bu makineler içinde en fazla sahip olunan makine türleri; yatar daire testere, planya, şerit testere, kalınlık ve baş

kesme sayılabilir. 47 işletme, toplamda 223 makineye sahiptir. Belirli türde makinelerin faaliyet alanına göre her işletmede olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin kereste kısmında faaliyet gösteren işletmelerde arabalı şerit ve bileme makinesi mevcuttur. Mobilya kısmında ise yatar daire testere her işletmede vardır. Bilgisayar kontrollü makinelerin mevcudiyeti (%0.4) azdır. Bu tür makineye sahip olan işletme sayısı birdir (Şekil 5).

Tablo 8. Sahip olunan makineler

Makineler	Tekerrür	%
Arabalı Şerit	11	4.9
Arabalı Otomatik Şerit	4	1.8
Baş Kesme	18	8.1
Bileme Makinesi	17	7.6
Bileme Makinesi (diğer)	1	.4
CNC	1	.4
Delik Delme Makinesi	5	2.2
Freze	12	5.4
Kalınlık	20	9.0
Kenar Bantlama	16	7.2
Eğri Kenar Bantlama	1	.4
Kırlangıç Makinesi	2	.9
Kompresör	8	3.6
Markül	7	3.1
Morsa	4	1.8
Planya	32	14.3
Pres	1	.4
Rabıta Makinesi	2	.9
Şerit Testere (küçük)	18	8.1
Torna	2	.9
Membran Pres	2	.9
Yatar Daire Testere	32	14.3
Zımpara	2	.9
Zincirli Matkap	5	2.2
Toplam	223	100

Aksu ve Koç (2009) da, yaptıkları çalışmada işletmelerin CNC makineye sahiplik oranının (%7.5) düşük olduğunu bulmuştur. Demir ve Sütçü (2002), tasarım ve imalat işlemlerinde bilgisayar kullanımını %3 olarak tespit etmiştir. Cındık ve Akyüz (1998), yaptıkları çalışmada işletmelerin en sık sahip oldukları makineleri planya (%87) ve şerit testere (%81) olarak belirtmektedir. Yine ileri teknolojilere sahip diğer makinelerin oldukça düşük oranlarda olduğunu bulmuşlardır. Akyüz’ün (2001) Artvin ili için yapmış olduğu çalışmada da, işletmelerin en sık sahip oldukları makineler yukarıdaki çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Makinelerle ilgili olarak söylenebilecek bir diğer özellik ise bu çalışmada bir adet “tek katlı pres” dışında üretimde kullanılan tüm makinelerin yerli olmasıdır. Ancak kullanılan küçük elektrikli matkap türü gereçlerin yerlisi yoktur.

Şekil 5. Bilgisayar kontrollü bir makine

Toplamda 47 işletme, üretimde kullandıkları odun dışı malzemeleri 10 farklı ilden temin etmektedir. Komşu illerin oranı daha fazladır. Bu malzemeler genellikle kereste üreten işletmeler için şerit ve daire testere bıçakları; mobilya üreten işletmeler için daire testere bıçakları, tutkal ve mobilya imalatında kullanılan plastik ve metal malzemeleri içermektedir.

Üretimde kullanılan bıçakların bilenmesi, kereste işletmelerinde genellikle işletmenin sahibi olduğu bileme makinesinde yapılırken; mobilya işletmelerinde kullanılan daire testere bilmeleri daha çok işletme dışında bu işi yapan özel işletmelerde yaptırılmaktadır. Mobilya imalatı yapan

işletmelerden sadece bir işletme bıçaklarını kendisi bilediğini ifade etmiştir. Toplamda işletmelerin %68’i bileme işlemi için dışarıdan hizmet almaktadır. Faaliyet alanına göre bilmemenin nerede yaptırıldığı Tablo 9’da gösterilmiştir.

Kereste kısmında faaliyet gösteren her işletme bileme makinesine sahiptir ancak kereste kısmı, şerit testere bilmeleri için hizmet almaktadır. Dışarıdan alınan bu hizmetler Erzincan ve Trabzon’dan temin edilmektedir.

Tablo 9. Bıçak bileme hizmeti alımı

Hizmet Türü/Yeri	Kereste	Mobilya	Toplam
Kendisi	14	1	15
Erzincan	0	22	22
Trabzon	2	8	10
Toplam	16	31	47

Çalışma kapsamında yer alan işletmeler çeşitli darboğazlarla karşı karşıyadır. Bu darlıkların neler olduğu ve oranları

Tablo 10’da olduğu gibidir. En fazla ifade edilen sorunlar *işletme bazında*, sırasıyla, %57.4 ile sermaye darlığı, %55.3 ile iş gücü bulma ve %44.7 ile talep darlığıdır. İfade edilen tüm darlıklar bazında da yine %28.1 ile sermaye darlığı ilk sırada gelmektedir. Faaliyet alanına göre sorunların ifade edilme oranları benzerlik göstermektedir.

Tablo 10. Faaliyet alanlarına göre işletmelerin içinde buldukları darlıklar

İçinde Bulunulan Darlıklar	Faaliyet Alanı		Toplam	
	Kereste	Mobilya		
Sermaye Darlığı	Tekerrür	5	22	27
	Toplamda %	5.2%	22.9%	28.1%
Hammadde Darlığı	Tekerrür	4	6	10
	Toplamda %	4.2%	6.3%	10.4%
İş Gücü Bulma Darlığı	Tekerrür	12	14	26
	Toplamda %	12.5%	14.6%	27.1%
Talep Darlığı	Tekerrür	6	15	21
	Toplamda %	6.3%	15.6%	21.9%
Diğer Darlıklar	Tekerrür	4	8	12
	Toplamda %	4.2%	8.3%	12.5%
Toplam	Tekerrür	31	65	96
	Toplamda %	32.3%	67.7%	100%

Bu çalışmada sermaye darlığı, görülme sıklığı açısından ilk sırada yer almışken; ikinci sırayı iş gücü bulma darlığı almıştır. Sermaye yetersizliği ve kredi maliyetinin

yüksekliği ve uzman yönetici ve kalifiye iş gücü oranı düşüklüğü (Anonim, 2006a) mobilya sektörünün temel sorunu olarak yazında yer almaktadır. Aksu ve Koç (2009),

çalışmalarında işletmelerin kalifiye eleman bulmada zorluk yaşadıklarını belirtmektedir. Aksu ve Koç'un (2009) çalışmasında kalifiye eleman bulma sorunu, burada ise genel olarak iş gücü bulma sorunu ele alınmıştır. Akyüz (2004)'de, orman ürünleri sanayinin finansal yapısını incelediği çalışmasında OÜS sektörünün finansal yapı bakımından imalat sanayini oluşturan diğer sektörler arasında sonuncu sırada olduğunu tespit etmiştir. Gümüşhane ili OÜS işletmelerinde

görülen sermaye, iş gücü ve diğer darlıkların, yazın ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Genel olarak mobilya imalatı yapan işletmeler, yerleşim yerleri içinde dağılmış olarak konutların alt katlarında faaliyet gösterirler. Gümüşhane'de faaliyet gösteren işyerlerinin yerleşim mekânları Tablo 11'deki gibi dağılmıştır. Tabloya göre işletmelerin büyük çoğunluğu sanayi sitelerinde faaliyette bulunmaktadır.

Tablo 11. İşyerlerinin faaliyetlerini sürdürdükleri yerler

Faaliyet Alanı	İşyerinin Faaliyette Bulunduğu Yer			Toplam	
	Bina Altı	Sanayi Sitesi	Müstakil Arazi		
Kereste	Tekerrür	1	11	4	16
	Toplamın %'si	2.1%	23.4%	8.5%	34.0%
Mobilya	Tekerrür	4	25	2	31
	Toplamın %'si	8.5%	53.2%	4.3%	66.0%
Toplam	Tekerrür	5	36	6	47
	Toplamın %'si	10.6%	76.6%	12.8%	100%

Dokuzuncu Kalkınma Planı Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda işletmelerin şehir içlerinde düzensiz, dağınık ve uygun olmayan mekânlarda imalat yaptıkları belirtilmiştir (Anonim, 2006a; Cındık ve Akyüz, 1998). Gümüşhane'de kurulu mobilya ve kereste işletmelerinin %76.6'sı sanayi sitesinde faaliyet göstermektedir. Kısım olarak ise mobilyada bu oran %80.6 ve kerestede %68.7'dir. Aksu ve Koç (2009), sanayi sitesinde faaliyet gösteren mobilya işletmelerinin oranının, %89.6 ve yine bunların da %68.2'sinin buldukları ortamdaki memnun olmadıklarını bulmuşlardır. Bu oran Gümüşhane için bulunan değerle uyumludur. Ayrıca memnuniyetsizlik konusunda da benzerlik vardır. Kelkit Sanayi Sitesi'nde faaliyet

gösteren mobilya işletmeleri burada faaliyet gösteriyor olmaksızın şehir içinde olmanın daha iyi olacağını çünkü müşteriye yakın olunacağını ifade etmişlerdir. Ayrıca sanayi sitesinin arka kısmında yer alan işletmeler, girişte yer alan işletmelerin müşteriye ulaşmada daha avantajlı olmasından yakınmışlardır.

Müşterilerin fiyata mı kaliteye mi daha fazla önem verdikleri konusunda işyerlerinin kanaati Tablo 12'de olduğu gibi tespit edilmiştir. İşyerlerine göre müşterileri öncelikleri, önem sırasına göre, fiyat, kalite ve hem fiyat hem kalite diye sıralanmaktadır. Aydin ve Korkut (2007), çalışmalarında tüketicinin kaliteden çok fiyata önem verdiği sonucuna varmışlardır. Bu çalışmada da aynı sonuç teyit edilmiştir.

Tablo 12. Müşterilerin fiyat ve kalite arasında yaptıkları tercih

Faaliyet Alanı	Müşterinin Kalite Fiyat Tercihi			Toplam	
	Kalite	Fiyat	Fiyat ve Kalite		
Kereste	Tekerrür	6	9	1	16
	Toplamın %'si	12.8	19.1	2.1	34.0
Mobilya	Tekerrür	9	17	5	31
	Toplamın %'si	19.1	36.2	10.6	66.0
Toplam	Tekerrür	15	26	6	47
	Toplamın %'si	31.9	55.3	12.8	100

Sonuç

Gümüşhane ili kereste ve mobilya kısmı işletmelerinin ilçelere dağılımı, yerleşim birimlerinin nüfusu ile ilişkilidir. Ayrıca il genel imalat sektörü işletmeleri ile bu sektörün alt kısımlarını oluşturan kereste ve mobilya işletmelerinin ilçelere göre dağılımları uyumlu bulunmuştur.

Ülkemizde kurulu tüm işletmelerin %96.26'sı mikro ölçekli işletme sınıfı içinde yer alırken, bu oran Gümüşhane için %99.1'dir. Yani Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun bir yansıması olarak Gümüşhane ili mobilya ve kereste işletmelerinin tamamı mikro ölçekli işletmelerden oluşmaktadır.

2001 yılı sonrası kurulan işletme sayısı, öncesi yıllarda kurulan işletmelerin sayısal toplamından daha fazladır. İşletmelerin ortalama ömürleri 16.85 yıldır. Kereste kısmı işletmelerinde ortalama işletme ömrü 10.5 yıl ile daha da kısadır.

Gümüşhane ili OÜS'inde çalışanlar mezun oldukları eğitim kurumuna göre sınıflandırıldığında en büyük kısmı lise mezunları oluştururken; ortaokul mezunları bunu takip eder. Yükseköğretim ve meslek lisesi mezunu olanların oranları diğer gruplara göre daha düşüktür.

Araştırma kapsamına giren işletmelerin istihdam ortalaması Gümüşhane ili imalat sektörü genel ortalamasından büyük ancak Türkiye ortalamasından küçüktür. Gümüşhane'nin göç veren ve kalkınmada öncelikli iller arasında olması dikkate alındığında mobilya ve kereste kısmının oluşturduğu istihdam değerleri önemlidir. Özellikle kereste kısmı, hammaddesi olan kavak odununun çoğunluğunu il sınırları içinden tedarik edip işledikten ya da katma değer oluşturduktan sonra il dışına satarak girdi oluşturmaktadır.

İşletmelerin Türkiye genelinde olduğu gibi mevsimsel çalışma oranları yüksektir. Bunda en belirleyici etken inşaat sektörüdür.

İşletmelerin kredi kullanım oranları, ülkemiz aynı kısım diğer il ve bölge işletmelerindeki oranlarla benzerlik göstermektedir. Kredi kullanım oranının düşük olmasının nedeni, işletmelerin öz sermayelerinin yeterli olduğuna yorumlanabilir. Ancak, işletmelerin büyük kısmı, sermaye darlığı çektiklerini ifade

etmiştir. Buradan işletmelerin kredi ve teşviklerden yararlanmada sıkıntılarının olduğu sonucu çıkarılabilir.

İşletmelerin kredi ve teşvikler yoluyla direk mali olarak desteklenmesi yerine dolaylı olarak desteklenmesi denenebilir. 5531 sayılı kanunun 5. maddesi, orman endüstri mühendislerini aynı kanunun 4. maddesinde belirtilen faaliyet konularıyla sınırlı olmak kaydıyla danışmanlık yapmaya yetkili kılmıştır (Anonim, 2006b). Ancak mikro ve küçük ölçekli orman ürünleri sanayi işletmelerinin ekonomik yapıları dikkate alındığında, işletmelerin danışmanlık hizmetine bakışları "külfet" olacaktır. Bunun yerine orman ürünleri sanayi işletmelerinin dağılımları ve sayıları dikkate alınarak yapılacak bir düzenleme ile belirli sayıda işletme başına bir orman endüstri mühendisinin *kamuda* istihdamı ile (örneğin, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı), danışmanlık hizmetlerinin karşılıksız verilmesi yoluna gidilebilir.

Mobilya imalatında levha ürünleri kullanılmaktadır. Ahşap kullanımı bazı işletmelerin kapı ve pencere imalatında tercih edilmektedir. İmalatı yapılan ürünler, basit ve zanaatkarlık yönü azdır. Ayrıca tüm işletmeler yaklaşık olarak benzer ürünlerin imalatını yapmaktadır. İşletmelerin ürün çeşitliliği artırılabilirse yeni ihtiyaçlar ve bunun sonucunda yeni müşteriler oluşturulabilir. Örneğin, anket uygulanan 47 işletmenin hiç birinde tornalama yoluyla mobilya üretimi ya da dekorasyon eşyası üretimine rastlanmamıştır.

Mobilya işletmeleri kullandıkları levhaları bölge dışından ve farklı tedarikçilerden temin etmektedir. Hammadde alımında bu şekilde davranmak yerine aynı ya da yakın yerlerde faaliyet gösteren işletmeler tek bir tedarikçiden ve toptan alarak daha sonra kendi aralarında paylaşabilirler. Toptan almanın sağlayacağı fiyat avantajından yararlanabilirler. Bu konuda kereste kısmı mobilyadan ayrılmaktadır. Bu kısım hammadde ihtiyacını büyük oranda il sınırları içinden karşılamakta ve il sınırları dışına satarak il ekonomisine nakdi girdi sağlamaktadır. Ancak bu işletmelerin hammaddesi olan kavakçılık bölgede desteklenmemektedir.

İşletmelerin %85.1'i siparişe üretim yapmaktadır ve sipariş miktarı da büyük oranda inşaat sektöründe yapılmaktadır. Mobilya kısmını ayrı değerlendirdiğimizde işletmelerin tamamı siparişe göre imalat yapmaktadır.

İşletmeler 24 farklı tür makine ile üretim yapmaktadır. Kereste kısmında imalat yapanlar genelde arabalı şerit, şerit ve bileme makinesi gibi üç adetlik makine parkına sahip iken; mobilya kısmı işletmeleri daha farklı türde ve sayıda makineye sahiptir. Her iki kısım makineleri için ortak nokta ise eski teknolojinin ağırlıklı olması ve tümüne yakın kısmının yerli makinelerden oluşmasıdır. Bilgisayar kontrollü makineye sahiplik oranı çok düşüktür.

İşletmeler faaliyet alanlarına bağlı olarak farklı hizmet alımları yapmaktadır. Bunlar, mobilya kısmı işletmeleri için daire testerelerin bilenmesi ve kereste kısmı işletmeleri için ise şerit testerelerin kaynaklarının yapılmasıdır. Bu hizmetlerin tamamı Trabzon ya da Erzincan'dan temin edilmektedir.

Kullanılan makinelerin bakımları genelde belirli dönemlerde ya da arıza olunca yapılmakta; oluşan arızalarda yine büyük oranda çalışanlarca tamir edilmektedir. Arızalar nedeniyle oluşan kayıp zamanlar, kapasite kullanım oranlarının düşük olması nedeniyle işletmeler tarafından bir sorun olarak görülmemektedir.

Kalite denilince kereste işletmelerinin geneli, ölçülerin tutarlılığı; mobilya işletmelerinin geneli ise ürünün sağlamlığı ve işçiliğin iyi olmasını anlamaktadır. Her iki kısım da kendi imalatını yaptıkları ürünlerin kaliteli olduklarına inanmaktadır. Sektörün ürettiği ürünlerde ise müşteri önce fiyata sonra kaliteye önem vermektedir. Fiyat ve kaliteye aynı derecede önem verenlerin oranı %12.8'dir.

İl ya da bölgesel sektör durumu çalışmalarında, araştırılan konu başlıkları üzerinde bir çerçeve oluşturulabilirse ya da bir standardizasyon sağlanabilirse, elde edilen sonuçların kıyaslanmaları daha doğru ve anlamlı olacaktır. Araştırmacılar, bu tür çalışmaların konu başlıkları üzerinde bir birlik sağlayabilirler.

Teşekkür

Bu çalışma, Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiş 2012.02.M106.2'nolu proje kapsamında hazırlanmıştır.

Kaynaklar

Aksu, B., Koç, K.H. (2009). Türkiye Mobilya Endüstrisinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) Gelişebilirlik Potansiyelinin Değerlendirilmesi. 1. Uluslararası 5. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu'2009, Küresel Gelişmeler Işığında Mesleki ve Teknik Eğitimde Fırsatlar ve Gelecek (27-29 Mayıs 2009), 3378-3389, Konya, Türkiye.

Akyüz K.C. 2000. Doğu Karadeniz Bölgesinde Yer Alan Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Yapısal Analizi. Doktora Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, 199 s. Trabzon.

Akyüz, K.C. 2001. Artvin İlindeki Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Yapısı, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Artvin Orman Fakültesi Dergisi, 2 (1), 83-90.

Akyüz, K.C. 2006. Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye Orman Ürünleri Sanayinin Rekabet Düzeyi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 8(9), 83-94.

Akyüz, K.C., Cavarar, Ç., Yıldırım, İ., Akyüz İ. 2004. Orman Ürünleri Sanayisinin Finansal Yapısının İncelenmesi. Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi, 5(1), 31-39.

Anonim. 2002. International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC), Rev.3.1. New York: United Nations.

Anonim. 2006a. Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 126 s., Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı.

Anonim. 2006b. Orman Mühendisliği Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun. Resmi Gazete, 45 (26222).

Anonim. 2008. International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC), Rev.4, New York: United Nations.

Anonim. 2012. Orman ve Orman Ürünleri Sektör Raporu. Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, 28 s., Isparta.

Arıkan, R. 2011. Araştırma Yöntem ve Teknikleri. ISBN: 605-1330-96-6, 305 s., Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Ayık, Y.Z., Keskin, G. 2008. Kobilerin Genel Sorunları ve Düşünülen Çözüm Önerileri Üzerine

Erzurum'da Bir Uygulama. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2), 469-481.

Aytin, A. 2006. Düzce İli Orman Ürünleri Endüstrisinin Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi, ZKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, 120 s, Bartın.

Aytin, A., Korkut, D.S. 2007. Düzce Orman Ürünleri Sanayisi'nin Sorunları ve Çözüm Önerileri. Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi, 3 (1), 1-17.

Bayülgen, Y., Küttükoğlu, C. 2012. Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri (KOBİ'ler). Makina Mühendisleri Odası Oda Raporu, 76 s, Ankara.

Bilici, N. 2007. Erzurum Alt Bölgesindeki Kobi'lerin Mevcut Durumları, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2), 383-392.

Cındık, H., Akyüz, K.C. 1998. Trabzon İlindeki Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Yapısı, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Tr. J. of Agriculture and Forestry, 22 (1998), 7-11.

Çatal, M.F. 2007. Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) Rolü. Atatürk Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (2), 333-352.

Demir, Y., Sütçü, A. 2002. Kriz Sonrası Isparta Orman Endüstri Kobi'lerinin Üretim, Teknoloji ve Finansman Sorunlarının Analizi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A (2), 79-96.

Demirci, S., Efe, H. 2006. Türkiye Mobilya Endüstrisinin Yapısı ve Bölgesel Dağılımı. Gazi Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 6(1), 120-134.

Gedik T., Koşar, G. 2012. Düzce Orman Ürünleri Sanayinde Başarılı Satış Görüşmeleri ve Pazarlama Üzerine Bir Araştırma. Kastamonu Üniversitesi orman Fakültesi Dergisi, 12 (1), 62-70.

Gedik, T., Durusoy, İ. 2012. Orman Ürünleri Sanayinde Sosyal Sorumluluk: Türkiye'nin 1000 Büyük Sanayi Kuruluşu Örneği. Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi, 8(1), 93-101.

Hyttinen, P., Niskanen, A., Ottitsch, A., Tykkyläinen, M., Vaeyrynen, J. 2002. Forest Related Perspectives for Regional Development in Europe. ISBN: 9004123113, 130 s, Brill Academic Publishers, Leiden, Netherlands.

Karataş, M., Sayılı, M., Koç, B. 2008. Sivas İli Gökkuşuğu Alabalık İşletmelerinin Yapısal ve Ekonomik Analizi. Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi, 2 (1), 49-55.

Karayılmazlar, S., Çabuk, Y., Aşkın, A. 2006. Bartın İli Kobi (Küçük ve Orta Ölçekli

İşletmeler) Niteliğindeki Orman Endüstri İşletmelerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri. Gazi Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi-Kastamonu, 6 (2), 224-242.

Kocaman, E.M., Aydın, A., Ayık, Ö. 2002. Erzurum'da Faaliyet Gösteren Alabalık İşletmelerinin Yapısal ve Ekonomik Analizi. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 19 (3-4), 319-327.

Kurtoğlu, A., Koç, K.H., Erdinler, E.S., Sofuoğlu, S.D. 2009. II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi (19-21 Şubat 2009), 176-186, Isparta, Türkiye.

Müftüoğlu, T. 1989. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Önemi, Özellikleri ve Geleceği. Soba Sanayii Kongresi Bildirileri 23-25 Kasım 1989), 8-13, Eskişehir, Türkiye.

Nemli, G., Hızıroğlu, S., Serin, H., Akyüz, K.C., Akyüz, İ., Toksoy, D. 2007. A Perspective from Furniture and Cabinet Manufacturers in Turkey. Building and Environment, 42 (2007), 1699-1706.

Peck, T. 2001. The International Timber Trade 2001. ISBN: 9781855738836, Woodhead Publishing Limited, Abington.

Sarıaslan, H. 1995. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansmanı İçin Yeni Model Önerileri. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 50(1), 313-321.

Şahin, A., Yıldırım, İ. 2001. Van İlinde Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelerin Ekonomik Analizi. Tarım Bilimleri Dergisi (J. Agric. Sci.), 2 (11), 57-66.

Torlak, Ö., Uçkun, N. 2005. Eskişehir'deki Kobi'lerin Pazarlama ve Finansman Sorunları Ara Kesiti. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (1), 199-215.

URL 1. 2013. 2002 Genel Sanayi ve İşyeri Sayımı. Türkiye İstatistik Kurumu: http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=28, Erişim Tarihi: 02/07/2013.